

Nr 331.

Av herr **Frändén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

I Kungl. Maj:ts proposition (nr 266) till årets riksdag angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område har föredragande departementschefen i fråga om särskilda åtgärder till befrämjande av jordbruket i Norrland föreslagit, att för budgetåret 1938/39 av jordbrukets prisregleringsfond må tagas i anspråk ett sammanlagt belopp av 800 000 kronor. Härav avses högst 200 000 kronor för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av andelsslakterier samt återstoden för produktionsfrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland och de delar av Kopparbergs och Värmlands län, där jordbrukets ställning är i stort sett likartad med den i Norrland.

Dessa föreslagna åtgärder till befrämjande av jordbruket i Norrland syfta i första hand att stödja produktionen. Emellertid råda i Norrland missförhållanden, som ej kunna botas med sådana stödåtgärder. Då brödsäd endast i obetydlig omfattning odlas i Norrland, har priset å mjöl, som alltså måst dit införas, till följd av fraktkostnader blivit avsevärt högre än i de flesta andra delar av landet. De på grund härav betingade högre levnadskostnaderna för norrlandsjordbrukarna i förhållande till andra jordbrukare synas mig vara i hög grad orättvisa.

Då staten genom särskilda stödåtgärder för jordbrukets främjande upprätthåller vissa minimipris å brödsäd, torde det icke böra möta alltför stora svårigheter att genomföra sådana anordningar, att prisen å vetemjöl och rågmjöl bli enahanda åtminstone å större orter i landet. Härför erforderliga medel — huvudsakligen för gäldande av frakterna — torde kunna disponeras ur prisregleringsfonden.

I princip torde denna anordning kunna genomföras exempelvis så, att Kungl. Maj:t äger bestämma maximipris å vetemjöl och rågmjöl att gälla tills vidare eller under viss tid. Dessa enhetliga maximipriser borde möjligen begränsas till vissa större orter. Å andra orter torde priserna böra få stiga med vad som erfordras för gäldande av frakt å varan från närmast liggande ort, där det enhetliga maximipriset gäller. Å sådana orter, där vete och råg ej odlas i erforderlig omfattning, synas mjölhandlarna böra erhålla vissa fraktbidrag. Som jag redan nämnt torde härför erforderliga medel kunna disponeras ur prisregleringsfonden. Fraktbidragens storlek synas böra bestämmas av statens jordbruksnämnd. De torde fastställas för varje särskild förekommande ort och bestämmas till belopp, som motsvarar den genomsnittliga fraktkostnaden för transport av mjöl till orten i fråga.

Gentemot vad jag nu föreslagit torde måhända kunna invändas, att en sådan anordning skulle komma icke blott jordbrukarna i Norrland utan jämväl den övriga befolkningen därstädes till godo. Härigenom skulle en förmån beredas personer, som icke äro avsedda med de prisreglerande åtgärderna på jordbrukets område. Även om jag med den anordning, jag nu föreslagit, närmast har norrlandsjordbrukarna i åtanke, synes det mig emellertid rättvist, att samma förmån beredes norrlandsbefolkningen i gemen. Det torde vara ofrånkomligt, att den börda för konsumenterna, som prisregleringarna utgöra, bäras lättare om den blir enhetlig för alla.

Jämväl å orter utom Norrland, där brödspannmål ej odlas, torde liknande anordningar, som jag nu föreslagit, böra genomföras.

På grund av vad jag nu anfört vill jag alltså i första hand föreslå, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att genom anlitande av medel ur prisregleringsfonden fastställa enhetliga maximipris å vetemjöl och rågmjöl att gälla i hela landet.

Därest riksdagen icke anser sig vara beredd att nu besluta saken, får jag i andra hand hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning i ämnet och förslag till 1939 års riksdag. Utredningen torde kunna anförtros 1938 års jordbruksutredning.

Under åberopande av vad jag nu andragit får jag hemställa,

A) att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa enhetliga maximipris å vetemjöl och rågmjöl; eller, därest detta icke kan bifallas,

B) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t ville låta utreda möjligheterna att införa enhetliga pris i landets olika delar å vetemjöl och rågmjöl samt underställa 1939 års riksdag de förslag, utredningen giver vid handen.

Stockholm den 23 april 1938.

A. O. Frändén.